

Handläggare
Romanus Lars (UBF)
Davidsson Per (KLK)

Datum
2015-09-28

Diarienummer
UBN 2015-4058
KSN-2015-0780

Utbildningsnämnden

Motion av Anna Manell (FP) om bättre förutsättningar för att öka likvärdigheten bland Uppsalas skolor på landsbygden

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med hänvisning till föredragningen i ärendet

Ärendet

Anna Manell (FP) föreslår i motion, väckt vid sammanträde den 30 mars 2015, kommunfullmäktige besluta att kommunen ska

- Erbjudna nätbaserad folkbildning för lärare och rektorer
- Införa profilerade skolor på landsbygden för att öka elevtillströmningen
- Säkerställa att kollektivtrafiken inte hindrar det fria skolvalet så det missgynnar elever eller skolor på landsbygden
- Utredda förutsättningarna för att kunna öka samarbetet och minska arbetsbelastningen för personalen, för att gynna den pedagogiska utvecklingen hos skolor på landsbygden
- Säkerställa att förstelärares erfarenheter och kompetens ska användas för att kunna höja resultaten i andra skolor
- Skolor som har låg måluppfyllelse ska få en turn around-plan

Motionen **bilägges**

Föredragning

Motionen tar upp flera olika frågor med fokus på landsbygdens skolor. Skolor på landsbygden är också viktiga för att hela Uppsala kommun ska kunna utvecklas, en levande landsbygd är ett prioriterat område för kommunen.

Då motionen, vid sidan av de förslag som framförs, tar upp behovet av IT i skolan vill nämnden framhålla att IT lyfts fram som en framgångsfaktor där fortbildning inom området

föreslås för såväl lärare som rektorer. Grundskolorna i Uppsala har de senaste åren genomgått en digitalt baserad fortbildning i skolverkets regi (PIM – Praktik, it- och media kompetens) Fortbildningen har genomförts på samtliga skolor. Även en särskild utbildning för skolledare har genomförts 2012 – 2015.

Nämnden kommenterar varje förslag för sig. De frågor som tas upp är på olika sätt föremål för diskussioner och överväganden. Nämnden vill understryka att de olika beslut som kan bli aktuella måste byggas under med utredningar och tas i samband med nämndens verksamhetsplan.

- införa profilerade skolor på landsbygden för att öka elevtillströmningen

Det är viktigt att elever på landsbygden kan få samma möjligheter till profiler som elever i staden. Skolornas profiler beslutas av rektor tillsammans med skolans personal och elever. Det är alltså inte fråga om beslut i kommunfullmäktige eller i nämnden.

Rektorerna ska inom ramen för eleven val erbjuda eleverna utbildning efter elevernas intresse. Rektor ska därför analysera vilken typ av profiler som är attraktiva och organisera för att tillgodose detta.

- säkerställa att kollektivtrafiken inte hindrar det fria skolvalet så det missgynnar elever eller skolor på landsbygden

Kommunen har årligen en dialog med UL om kollektivtrafiken och skolskjutsar. Landstinget är ansvarig. Det ska vara lätt att ta sig till skolorna på landsbygden inom skolskjutsområdena och elever på landsbygden ska inte hindras i sitt skolval av svårigheter med kommunikation. Det är ett viktigt ställningstagande som tas upp i den årliga dialogen med landstinget.

- utreda förutsättningarna för att kunna öka samarbetet och minska arbetsbelastningen för personalen, för att gynna den pedagogiska utvecklingen hos skolor på landsbygden
- säkerställa att förstelärares erfarenheter och kompetens ska användas för att kunna höja resultaten i andra skolor

Det kollegiala lärandet och samarbetet mellan skolor sker idag i ämnesvisa nätverk och förstelärartjänster inrättas på skolor där behovet av utveckling är störst. Till hösten 2015 kommer Uppsala kommun ha 208 förstelärare och några av dessa kommer ha övergripande uppdrag att hålla i ämnesnätverken i kommunen. De kommer bland annat planera för ämnesstudiedagar och sambedomning av nationella prov.

I utbildningsförvaltningen arbetar en partsammansatt grupp med åtgärder för att minska arbetsbelastningen för lärare

Rektorerna för de små skolorna på landet har bildat ett särskilt nätverk för att belysa de skolornas särskilda utmaningar. Elevunderlagens storlek och behöriga lärare är exempel på sådana utmaningar. En av rektorerna har ett särskilt uppdrag att leda detta nätverk.

- Skolor som har låg måluppfyllelse ska få en turn around-plan

Idag identifierar grundskolans ledning skolor med låg måluppfyllelse och dålig ekonomi. Dessa skolor får en turn around-plan som består av ett antal åtgärder; tydligt uppdrag till rektor att vända sin skolas resultat, förändrade årskurser, förändrad ledning, stöd från andra skolors rektorer och processledare. Riktad personalförstärkning genom förstelärartjänster. Stöd till skolan att hitta organisation och bemanning som stödjer det systematiska kvalitetsarbetet.

Kommunfullmäktige uppdrog i december 2014 till kommunstyrelsen att ta fram en ny resursmodell för skolan i syfte att möjliggöra en likvärdig skola i hela kommunen. Uppdraget överlämnades till utbildningsnämnden som den 30 september har fastställt strukturersättning för förskola, grundskola och gymnasieskola. Den särskilda ersättningen till mindre skolor på landsbygden behålls och kompletteras med ersättning även till större skolor på landsbygden.

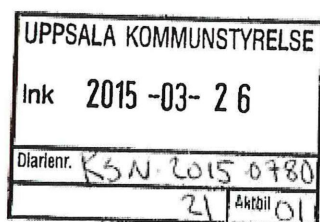
Avslutningsvis vill nämnden understryka att de frågeställningar som motionären tar upp finns med i nämndens och förvaltningen överväganden. Att öka likvärdigheten bland skolorna på landsbygden är, som framhållits, en prioriterad fråga,

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Utbildningsdirektör

Uppsala 2015-03-15

Bättre förutsättningar för att öka likvärdigheten bland Uppsalas skolor på landsbygden

Uppsalas grundskolor har under alliansstyret gjort en imponerande resa. Genom att ha fokus på skolans kärnuppdrag: att eleverna ska lära sig saker, har meritvärdet ökat från 209 år 2006, till 226,9 år 2014. Samtidigt ökade andelen elever som är godkända i alla ämnen från 72,4 % till 83,3 % under samma tidsperiod. Alliansregeringen drev igenom förändringar i grundskolan med fokus på kunskap och ökad likvärdighet. Lgr 11, ny skollag och reviderad läroplan för förskolan, är alla ett led i att styra om skolan.

Förutsättningarna är således bättre idag än för 9 år sedan, men som Skolinspektionen påpekade 2014, så finns brister i likvärdigheten mellan skolor i Uppsala. Vissa skolor i Uppsala har ett litet eller sviktande elevunderlag och/eller lägre andel behöriga lärare än kommungenomsnittet. Lägg till den annalkande lärarbristen generellt sett. Inom vissa ämnen är den redan fullt påtaglig.

Skolor i Uppsalas tätorter och landsbygd har olika förutsättningar för att klara sitt uppdrag. Mer tid till undervisning, behöriga, legitimerade lärare och minskad administration bland annat genom centraliserad rättning av nationella prov, tror Folkpartiet är nödvändigt för att minska skillnaderna mellan Uppsala skolor. Små skolor är särskilt sårbara, arbetsbördan är densamma, men kollegiet mindre, vilket innebär att färre lärare får fler arbetsuppgifter - utöver de undervisningsrelaterade. Kostnaderna för en liten skola gjorde att Alliansen införde en särskild resursförstärkning till landsbygdsskolor under sin tid i majoritet.

Folkpartiet liberalerna har gått igenom 23 kommunala skolor som alla ligger utanför Uppsala stad. Skolorna i tätorterna och på landsbygden hade fler elever per lärare än kommungenomsnittet 2014 (som var 12,6 elever/lärare), i alla fall utom i tre skolor. Spannet låg mellan 9,7 och 17,7. Däremot är tillgången till behöriga lärare god, 19 skolor av 23 hade en behörighetskvot på över 90 %.

Några av skolorna har dock vikande elevunderlag och kunskapsresultat som ligger under kommungenomsnittet. Av de 6 högstadieskolorna i vår studie, uppvisade Stavby resultat över kommungenomsnittet, både när det gäller meritvärde och andel elever som nått godkänt i alla ämnen (2014).

Skola	Meritvärde	Flickor	Pojkar	Andel godkända i alla ämnen %
Stavby	243,1	100
Ärentunaskolan	213	237,9	189,8	76,2

Gävsta	212,5	..	202,1	77,3
Tuna	205,2	221,5
Almunge	201,6	225,7	188,4	72,5
Björkvallsskolan	199,5	210,1	190,0	81,7
<i>Uppsala kommun</i>	<i>226,9</i>	<i>239</i>	<i>215,7</i>	<i>83,3</i>

Tittar man på resultaten för de nationella proven i år 3 och 6 är det framförallt i svenska som eleverna har ojämna resultat. Betygen i jämförelse med resultaten i nationella proven skiljer sig också markant på några skolor, där uppemot 47 % av eleverna fått ett högre betyg än motsvarande resultat på de nationella proven. En centraliserad rättning av de nationella proven skulle inte bara avlasta lärarna utan också öka likvärdigheten i bedömning och rättsäkerheten för eleverna.

Skillnaden mellan flickor och pojkars betyg är påtaglig i hela kommunen. Oavsett var skolan ligger, är konstanta skillnader oacceptabla och rektorerna måste ta ansvar för att ge alla elever likvärdiga förutsättningar. Lärare måste få tid att kunna göra ordentliga resultatuppföljningar och planera undervisningen så den gagnar eleverna fullt ut.

Det är ingen naturlag att vissa skolor är dömda att år efter år prestera låga resultat, oavsett elevers socioekonomiska bakgrund, klasstorleken, resurser, etc., enligt PISA-forskaren Andreas Schleicher. Gottsundaskolan i Uppsala är ett exempel på att det går att vända resultaten, Stavby skola är ett annat. Andra exempel från Tyskland, England och Polen visar att det går att vända skolresultaten, även i de skolor med störst utmaningar. Södertälje och Landskrona är andra exempel i Sverige, där den negativa utvecklingen brutits.

Inte heller måste en skola med vikande elevunderlag nödvändigtvis fortsätta krympa. I andra kommuner i Sverige har man visat att det går att vända trenden. Ludviksborgs friskola i Höör har en stor elevtillströmning numera och elever från andra kommuner söker sig dit. I lilla Björkö-Arholma skola i Norrtälje med ett femtontal elever har man goda resultat, bland annat tack vare en satsning på IKT (informations- och kommunikationsteknik). En förutsättning för detta är att kollektivtrafiken inte blir ett hinder för de elever som skulle vilja välja en skola som ligger utanför stadsgränsen, eller motsatsen - de elever som inte vill gå i den närmaste skolan på orten eller bygden.

En skola i vår undersökning pekade på de fördelar man hade av att vara en liten skola, men också en önskan om att kunna integrera världen utanför in i skolan, inte minst ur ett mångfaldsperspektiv, eller samarbeta med andra skolor i kommunen för att kunna bredda världsbilden både för eleverna och för sig själva. Andra skolor brottas med att få resurserna att räcka och konstaterade att det var sällan eller aldrig som studiebesök eller utflykter längre bort kunde anordnas.

Att använda sig av IT, både när det gäller att utveckla pedagogiken och att använda sig av när det gäller fortbildning torde gynna fler lärare, särskilt de som redan idag delar sin tjänst på två eller flera mindre skolor och som har svårt för att få tiden att räcka till. Skolverket har pekat på i en rapport om IT-användning att det både lärare och rektorer har låg kunskap om är hur

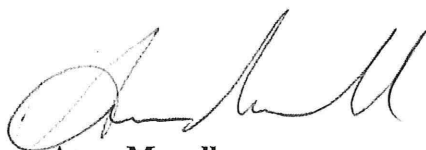
IT i skolan kan användas för att gynna lärandet och minska arbetsbelastningen för lärarna. Det räcker inte med att ha god tillgång till datorer och läsplattor. Samarbete och det kollegiala lärandet skulle kunna sträcka sig utanför själva skolan (och kommunen) och gynna lärarna - och därigenom eleverna. Förstelärares kompetens och skicklighet ska spridas till andra skolor, än den läraren arbetar i. Detta gäller särskilt i de ämnen där skolor uppvisar låga resultat.

För att öka likvärdigheten mellan skolorna i Uppsala, behöver man ta hänsyn till att vissa skolor har särskilda utmaningar. Elevunderlagets storlek är en av dem. Behöriga lärare kommer bli en annan.

För Folkpartiet liberalerna är det viktigt att Uppsalas elever har en bra skola att gå i - oavsett var i kommunen de bor.

Därför föreslår Folkpartiet liberalerna att kommunen ska:

- erbjuda nätbaserad fortbildning för lärare och rektorer
- införa profilerade skolor på landsbygden för att öka elevtillströmningen
- säkerställa att kollektivtrafiken inte hindrar det fria skolvalet så det missgynnar elever eller skolor på landsbygden
- utreda förutsättningarna för att kunna öka samarbetet och minska arbetsbelastningen för personalen, för att gynna den pedagogiska utvecklingen hos skolor på landsbygden
- säkerställa att förstelärares erfarenheter och kompetens ska användas för att kunna höja resultaten i andra skolor
- skolor som har låg måluppfyllelse ska få en turn around-plan

Anna Manell

Vice gruppleddare Folkpartiet Liberalerna Uppsala

Led. utbildningsnämnden, v ordf. grundskoleutskottet

